

ale prozatím opačný. Největší podíl z hlediska produkce odpadů připadá na stavební a demoliční odpady a směsný komunální odpad. Vzniklý odpad je likvidován převážně skládkováním. Zneškodnění spalováním či recyklací je používáno jen v minimální míře. Množství separovaného odpadu se celkově zvyšuje, jeho zpětná recyklace či využití k jiným účelům ovšem nejsou dostatečně využívány.

Odpady, které budou vznikat v souvislosti se záměry, lze rozdělit na odpady, které budou vznikat při jeho výstavbě a na odpady vznikající za běžného provozu.

Po dobu výstavby záměrů budou vznikat odpady typické pro stavební činnosti tohoto druhu a rozsahu (zemní a stavební práce, montážní práce, vybavování stavby, úklidové práce, apod.).

Během výstavby záměrů budou vznikat odpady charakteru nevyužitých částí konstrukčních prvků (např. zbytky neupotřebených těsnících fólií, zbytky potrubí, kabelů aj.). Dále budou vznikat také odpady typické pro stavební práce a k nim se pojící jednotlivé druhy odpadních obalů (papírové a lepenkové obaly či plastové obaly od stavebních a montážních hmot, úlomky cihel, betonu, nevyužitá části kovových konstrukcí /železo a ocel, směsné kovy/ atd.).

Velkou příležitostí Královéhradeckého kraje je rozvoj nových podnikatelských aktivit v oblasti nových technologií ve výrobě a vývoji alternativních a obnovitelných zdrojů energie, v oblasti snižování materiálové a energetické náročnosti výrob a obecně zvyšování efektivity ve využití energií s minimálními dopady na životní prostředí. Cílem podpory kraje proto bude zavádění efektivních a k životnímu prostředí šetrných technologií, produktů, zdrojů energií apod. Právě to je nezbytnou podmínkou udržitelného rozvoje regionu, protože předchází vzniku odpadů.

4. Současné problémy a jevy životního prostředí, které by mohly být uplatněním Zásad územního rozvoje významně ovlivněny, zejména s ohledem na zvláště chráněná území a ptačí oblasti

Na území Královéhradeckého kraje je značné množství přírodních atraktivit, z nichž některé patří mezi nejvýznamnější v celé České republice a jsou vyhledávány i turisty z okolních zemí.

Kvalita životního prostředí v Královéhradeckém kraji je celkově na dobré úrovni v porovnání s celorepublikovým průměrem. Regionálně se na území kraje diferencují lokality se zhoršenou kvalitou životního prostředí a prostředí narušená (hřebenové partie hor, průmyslové oblasti Polabí), pro něž jsou typické sektorově platné ekologické problémy a regionální problémy v důsledku hospodářského využití území modifikované sídelní strukturou.

K nejvýraznějším environmentálním rizikům způsobeným antropogenní činností patří soustředěná intenzivní doprava v obcích zhoršující kvalitu ovzduší a životního prostředí a nepříznivě zvyšující hlukovou zátěž.

Povodně jsou největším nebezpečím z oblasti přírodních katastrof. Jsou charakteristické nepravidelným výskytem. Na jejich vzniku se podílí více faktorů, což ztěžuje a komplikuje jejich prognózu. Při důsledné realizaci preventivních opatření lze však škody minimalizovat.

Morfologicky členitější terény a svažité lokality jsou kromě snížené retence vody ohroženy také zvýšenou erozí půdy, a to jak vodní tak větrnou.

Patrné je výrazné poškození lesů v některých částech regionu, a to nejen vlivem imisní zátěže, ale také vlivem nevhodné druhové a věkové skladby lesních ekosystémů a způsobu hospodaření v nich. Snížená odolnost lesů vůči negativním činitelům a narušená ekologická stabilita lesních ekosystémů je patrná zejména v horských oblastech (Krkonoše, Orlické hory).

Krajina jako celek je poznamenána potlačením původních tradic, deformací její typické tváře použitím nevhodných architektonických stylů, devastací staveb drobné lidové architektury a nedostatkem zeleně v sídlech. Celkově je snížena biodiverzita, a tím i ekologická stabilita krajiny. Mírně příznivější je situace v oblastech podléhajících legislativní ochraně přírody a krajiny.

Rozvojové osy a oblasti vymezené v ZÚR nebudou mít na základě vybraných stanovených cílů pro územní plánování (viz níže) a na základě vyhodnocení vlivu jednotlivých navrhovaných záměrů na jednotlivé složky životního prostředí výrazný negativní vliv na tyto složky.

- vymezovat zastavitelné plochy pro podporu ekonomického rozvoje a podporu rozvoje lidských zdrojů především ve vazbě na zastavěné území obcí; pro tyto účely přednostně nově využívat území ploch přestavby,
- zajistit územní podmínky pro využití části bývalého vojenského areálu v Hradci Králové pro Národní centrum pro krizovou připravenost a výcvik složek integrovaného záchranného systému a to s ohledem na souvislosti týkající se zejména řešení technické infrastruktury vyvolanými tímto záměrem.
- na území zasahujícím do KRNAP vytvářet územní podmínky pouze pro rozvoj k přírodě šetrných forem cestovního ruchu a rekreace s ohledem na celoroční využití,
- v částech města Hronov a obce Žďárky ležících v CHKO Broumovsko zohlednit podmínky využití tohoto velkoplošného chráněného území,
- zpřesněním koncepce ochrany a rozvoje hodnot a vymezením ploch změn vytvářet územní podmínky pro rovnoměrné využívání rekreačního potenciálu oblasti, zejména pro regulaci zatížení cestovním ruchem, především ve stávajících hlavních střediscích Janské Lázně, Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn a pouze pro rozvoj k přírodě šetrných forem cestovního ruchu a rekreace, a to mimo ně ve městech a obcích Černý Důl, Dolní Dvůr, Horní Maršov, Malá Úpa, Strážné, Svoboda nad Úpou a Žacléř s ohledem na možnost celoročního využití,
- na území KRNAP vytvářet podmínky pro zachování a posílení biologické rozmanitosti území a ekologických hodnot krajiny,
- vytvářet územní podmínky pro zlepšení technické a dopravní infrastruktury, zejména pro rozvoj ekologických forem dopravy,
- vytvářet územní předpoklady pro dosažení vyvážených podmínek udržitelného rozvoje území zejména v koordinaci s ochranou přírody a krajiny,

- koordinovat územně plánovací činnost a územní rozvoj oblasti s Polskou republikou, Pardubickým, Libereckým a Středočeským krajem, vytvářet předpoklady pro dosažení vyvážených podmínek udržitelného rozvoje území,
- plochy změn využití území umisťovat především ve vazbě na zastavěné území a při jejich vymezení se řídit stávajícími i potenciálními přírodními hodnotami území,
- plochy změn využití území koordinovat zejména s jeho specifickými přírodními a kulturními hodnotami,

Rovněž tak navržené zpřesnění a vymezení ploch a koridorů nebude mít na základě pro jejich území stanovených cílů pro územní plánování a na základě vyhodnocení vlivu jednotlivých navrhovaných záměrů vymezených na jejich území na jednotlivé složky životního prostředí výrazný negativní vliv na složky životního prostředí. Naopak naplňování těchto cílů a postupná realizace navržených záměrů přispěje k odstranění disproporcí mezi pilíři udržitelného rozvoje území.

4. 1 Ovzduší

Královéhradecký kraj se řadí k regionům s relativně čistým ovzduším, bez velkých zdrojů znečištění. Kvalita ovzduší je ovšem teritoriálně diferencovaná. Území kraje je zatíženo emisemi z lokálních i z dálkových zdrojů (elektrárny Opatovice a Chvaletice), i když jejich vliv je díky odsíření v posledních letech již podstatně nižší. Lze konstatovat, že negativní vliv dálkových přenosů emisí, hlavně u prашných částic a u oxidu síry, je díky ekologizaci velkých tepelných zdrojů postupně snižován. Ke zlepšení kvality ovzduší v obcích došlo také výrazným zvýšením plynofikace domácností. Nedořešeny však zůstávají mnohé střední a malé zdroje znečištění.

Stoupající znečištění u oxidu dusíku a oxidu uhelnatého v městských centrech je způsobeno nárůstem automobilové dopravy na silnicích a její nevhodnou organizací. Velký negativní vliv vzhledem k životnímu prostředí má jedno z nejrychleji se rozvíjejících odvětví lidské činnosti – doprava. Pozitivní vliv na kvalitu ovzduší mají nové dopravní stavby - dálnice, rychlostní komunikace a obchvaty měst. Větší pozornost je také věnována využívání dopravních oborů šetrnějších k životnímu prostředí. Rostoucí význam má také podpora biopaliv a jiných druhů obnovitelných energetických zdrojů. Snížení emisí NOx a organických těkavých látek ve velkoplošném měřítku je také jedinou cestou snižování zátěže nadměrnými koncentracemi přízemního ozónu.

Realizací záměrů navržených v Zásadách územního rozvoje kraje by mělo dojít k celkovému zlepšení ovzduší v kraji, neboť je navržena plynofikace obcí, stejně tak jako obchvaty obcí a návrhy rychlostních komunikací. Zpracovatel SEA vyhodnotil jako negativní vliv předpokládaný nárůst dopravy v důsledku její lepší dostupnosti a vyššímu komfortu tohoto způsobu individuální přepravy.

4. 2 Voda

Území Královéhradeckého kraje disponuje s výjimečně bohatými zdroji podzemních a povrchových vod.

V minulém období došlo na mnoha místech k lokálním kontaminacím podzemních vod (průmyslové a zemědělské podniky, urbanizovaná území a sídelní jednotky) a k plošnému znečištění dusíkatými látkami ze zemědělství a imisí.

Jakost povrchových vod se v posledních letech zlepšila ve většině sledovaných ukazatelích (biologická spotřeba kyslíku, chemická spotřeba kyslíku, amoniakální dusík, dusičnanový dusík a celkový fosfor), podle nichž se hodnotí celková jakost vody v tocích, což lze považovat za důsledek vybudování ČOV.

K tomuto zlepšení přispěl také útlum průmyslové a zemědělské výroby, ale tento stav není všude uspokojivý. Nadále je nutné se soustředit na odstraňování dalších lokálních zdrojů znečišťování, a to jak povrchových, tak podzemních vod, na odstraňování plošného znečišťování těchto vod a na odstraňování příčin změn hydrologických poměrů v území.

Zvyšuje se také eutrofizace vod, která se projevuje zejména rozvojem mikroskopických organismů rozptýlených ve vodě (vodní květ). Hlavní příčinou tohoto stavu je přebytek živin ve vodním hospodářství, především pak dusíku a fosforu.

Z hlediska odtokových poměrů trvají problémy s rychlým odtokem srážkových vod z území. Tento stav je způsoben zejména odlesněním, nedostatečnou přirozenou retenční schopností horských oblastí s převažujícími srážkovými úhrny, nevhodnou úpravou drobných toků v minulosti a melioracemi provedenými často v nevhodných terénech. Zrychlený odtok vody z povodí má za nepříznivých klimatických podmínek za následek vznik povodňových situací.

Zastavením nových zelených ploch lze předpokládat zrychlení odtoku srážkových vod z území, a tím zvýšení rizika povodní. V návrhu ZÚR je navržena i protipovodňová ochrana území.

4. 3 Půda, staré ekologické zátěže

V posledních desetiletích k největším záborům zemědělské půdy dochází v příměstských oblastech, a to především za účelem nové výstavby (obchodní síť, průmyslové areály aj.). Nově se projevuje trend budování průmyslových zón „na zelené louce“ a rovněž bytová zástavba směřuje do volné krajiny. Vážným problémem rozvoje venkovského prostoru je tzv. urban sprawl neboli suburbanizace (nekontrolovaná, živelná zástavba) zejména v příměstských oblastech velkých měst. Obecně lze konstatovat, že podnikatelské aktivity mnohdy směřují na nejkvalitnější zemědělské půdy do okolí větších sídelních útvarů. Velmi důležité je zajištění ochrany nejkvalitnějších úseků zemědělského půdního fondu a lesů pro udržitelný rozvoj krajiny a přírodních hodnot.

Půda je vystavena řadě negativních vlivů. V rámci kraje se vyskytují lokálně silně okyselené půdy vlivem atmosférické depozice. Těžší hospodářsky obdělávané půdy jsou v podorníci nadměru zhutněny. Na exponovaných svazích dochází k zvýšené vodní erozi půd, zanášejících a znečišťujících vodní toky a nádrže. Spotřeba průmyslových hnojiv výrazně klesla oproti minulému období.

Půdy Královéhradeckého kraje nejsou plošně kontaminovány těžkými kovy a vykazují nižší hodnoty, než stanovené limitní obsahy. Poddolovaná a sesuvná území se vyskytují v okresech Trutnov a Náchod jako následek hlubinné těžby černého uhlí. V severní

a východní části kraje je střední míra radonového rizika, ve střední a jižní části je nízká míra radonového rizika.

Na území Královéhradeckého kraje se nacházejí také staré ekologické zátěže a devastace. Nejčastěji se jedná o staré skládky odpadů ať už provozované legálně či nelegálně jako černé skládky. Jejich řešení však s ohledem na skutečnost, že nedosahují nadmístního významu, není předmětem řešení ZÚR.

Posuzovaná koncepce vymezuje koridory pro dopravní a technickou infrastrukturu, v rámci kterých je na základě kvalifikovaného odhadu vymezen i rozsah záborů půdního fondu. Pro plochy pro ekonomický rozvoj a rozvoj lidských zdrojů se v prioritách a úkolech pro územní plánování stanovuje požadavek na přednostní využívání ploch brownfields.

4. 4 Hluk

Hluk náleží mezi velmi významné negativní civilizační faktory. Velmi významným zdrojem hluku je doprava. Zvýšenou hlukovou hladinou jsou zatíženy především velké sídelní jednotky a obce s nevyřešenou vysokou tranzitní dopravou. Automobilová silniční doprava je největším původcem hlukového zatížení. S postupující modernizací vozového parku by mohlo hlukové zatížení klesat, ovšem dochází k navyšování množství provozovaných automobilů a zejména těžké tranzitní dopravy.

Úroveň zátěže je dána kromě jiného skladbou a intenzitou provozu na příslušné komunikaci, uspořádáním terénu a sklonovými podmínkami. Základním předpokladem pro snížení hlukové zátěže ve městech a obcích je komplexní vyřešení tranzitní přepravy přes území Královéhradeckého kraje vedoucí především k vybudování dálnice, rychlostních komunikací a obchvatů obcí pro maximální omezení tranzitní dopravy skrze tato sídla.

Hlukové limity z ostatních zdrojů (železniční, letecká doprava, průmyslová výroba) jsou překračovány pouze místně.

Realizací záměrů navržených v ZÚR lze předpokládat vznik nových zdrojů hluku. Jako pozitivní vliv realizace koncepce lze uvést vybudování přeložek komunikací, kterými dojde ke snížení hlukové zátěže v sídlech.

4. 5 Ochrana přírody a krajiny

Královéhradecký kraj je z pohledu přírodního potenciálu velmi bohatým územím. Nachází se zde celá řada území nebo lokalit mimořádné přírodní hodnoty. Vysoká je rozloha chráněných oblastí různých kategorií. Na území Královéhradeckého kraje se nachází jeden národní park a 3 chráněné krajinné oblasti.

Maloplošných zvláště chráněných území se v Královéhradeckém regionu nachází celkem 111. Vyjma velkoplošných a maloplošných chráněných území je v Královéhradeckém kraji dále registrováno 5 přírodních parků.

Na území Královéhradeckého kraje je také registrováno 263 památných stromů, nebo skupin stromů.